

gospodarske, obrtniške in narodne.

Izhajajo vsako sredo po celi pôli. Veljajo v tiskarnici jemane za celo leto 4 gold., za pol leta 2 gold., za četrť leta 1 gold.; pošljeno po pošti pa za celo leto 4 gold. 60 kr., za pol leta 2 gold. 40 kr., za četrť leta 1 gold. 30 kr.

V Ljubljani v sredo 4. avgusta 1875.

O b s e g: Razglas. — O debelogobčnem rivčkarji, škodljivcu vinske trte, in kako se zatira. — Novi Kranjski panj po Dzierzonovi osnovi. (Dalje.) — Nova ljudska šola. — Letna šolska sporočila. — Beseda o različni pisavi slovenski. (Konec.) — Tagblattovi „požigavci“ in njih „požigavno pismo“. — Slovensko slovstvo. — Zadnjih 12! — Mnogovrstne novice. — Policijski komisar. (Dalje.) — Naši dopisi. — Novičar.

Gospodarske stvari.

Razglas.

Družba kmetijska bo zopet letos nekoliko ročnih mlatilnic Kranjskim kmetovalcem, med katerimi pa imajo občine (soseske) in kmetijske združbe prednost, tistim, ki se za to pismeno oglasijo, za nizko ceno prodala pod sledečimi pogoji:

Vsak, ki želi mlatilnico, mora za mašino s kolesom podpisanemu odboru ponuditi najmanj 80 gold., brez kolesa pa 70 gold. — tej ponudbi za aro priložiti 10 gold. in se zavezati, da vsaj v 14 dnevih, ko je od odbora pismo prejel, da dobi mlatilnico, pride ali pošlje po njo v Ljubljano in takrat jo plača, — da pa tudi brez dovoljenja družbe kmetijske je pozneje nikamor drugam ne prodá.

Ponudbe s pismom, v katerem se ponudnik zaveže, vse imenovane pogoje natanko izpolniti, naj se s priloženimi 10 gold. za aro pošljejo do 15. tega meseca podpisanemu odboru.

Glavni odbor družbe kmetijske Kranjske
v Ljubljani 2. avgusta 1875.

O debelogobčnem rivčkarji,

škodljivcu vinske trte, in kako se zatira.

Iz Istre in tudi iz Moravskih vinskih goric pri Bzencu se je nedavno poročilo, da se je pokazal škodlivec na vinski trti, in bili so vinorejci v velikem strahu, ker so mislili, da imajo opraviti s hudim sovražnikom vinske trte, namreč s trtno ušjo.

Preiskave, ki so se na mestu na tanko izpeljale, so pa dokazale, da ta strah k sreči nima pravega vzroka, ker poškodovanje v preiskanih vinogradih izvira od debelogobčnega rivčkarja.

Ta hrošč (kukec), *Otiorhynchus ligustici*, ki ima v nemškem jeziku več imen*), ima tudi več sorodnih vrst, kakor: *O. laevigatus*, *O. Marquardti*, *O. picipes*, *O. raucus*, *O. nigrita* in *O. sulcatus*, izmed katerih posebno poslednja dva njemu enake obrste, kali in perje vinske trte hudo poškodujeta ali popolnoma objedata.

Škodlivec je 10 mm. dolg, brez kril, črno in sivo luskast in se počasi giblje. Pozná se posebno po debelém rivčku, ki je na koncu izokrožen in tam, kjer se

*) V Istri ga kmet imenuje „ropar“ „ladron“.

sklepajo tipalnice, ščetinasto razširjen, po zeló zbočenem truplu, po oprsju, ki je obsejano s črnimi okroglimi bradovicami, potem po jajčastih pokrovkah, ki so trde in tanko zakrivljene in na ramah zakrožene, in po zobčastih stegnih.

Breznožne ličinke hrošča so 9 mm. dolge, skoraj pokrožne, zadej nekoliko utesnjene, zakrivljene, rumenkasto-belo in rdeče-kosmate s polukroglasto rumeno glavo, ki jo lahko v-se potegne.

Ličinke se lotijo v zemlji korenin vinske trte, ter naredé, ako se zeló pomnožijo, precej veliko škodo. „*O. sulcatus*“ se je l. 1873 na južnem Tirolskem skazal, da je hud sovražnik vinske trte.

„*O. nigrita*“ je bil leta 1845 in 1846 poguben vinoreji na Mišenskem (v Saksoniji).

Da se zapreči pomnoženje tega kukca, se priporoča, bolehné trte izrjaviti in kukce in njih ličinke nabirati in umoriti. Ker kukci (hrošči) letati ne morejo, se lahko nabirajo.

Ker ta kukec nemško deteljo (*medicago sativa*) posebno rad ima, zatorej priporočajo Francoski opazovalci, meje po vinogradih obsejati z nemško deteljo, da se žuželke tje speljejo in odvrnejo od vinogradov.

Pa se še ne vé, ali se na ta način žužku mar ne daje prilika, se še bolj pomnožiti in z vinsko trto vred tudi nemško deteljo poškodovati.

Kar se tiče pokončevanja ličink, učijo skušnje v Klosterneuburgu narejene, da ličinke hitro umorí atmosfera, navdana z minljivimi drobci plinovega smolnjaka, kakor tudi majhna količina amonijakovega plina.

Koristno je tedaj, devati med vrste vinskih trt ravno kuhano (živo) apno in ga politi z raztopljenim žvepleno-kislím amonijakom; pri tem se razvije precej veliko amonijakovega soparja med tem, ko se apno gasí. Ravno tako bo koristno, da se smolnjak in plinova voda, ki ima v sebi amonijak, z zemljo zmeša.

Ko se je na mestu pozvedovalo, se je vse čudilo, da se je največ ličink v zemlji nahajalo tam, kjer se je podkopani hlevski gnoj skupaj držal v kepah. Po tem je soditi, da hlevski gnoj, jeseni podoran ali podkopan, ličinkam daje gorkeje pribežališče, kjer jim mraz manj škoduje; na drugi strani pa to kaže, da ličinke v tako velikanski množini v vinograde pridejo sém ter tjà z gnojem vred.

Vse vrste debelogobčnega rivčkarja (*Otiorhynchus*) so pa tako isto nevarne za mnoge druge obdelovalne rastline, in potem takem utegne mogoče biti, da tam, kjer se nareja gnoj mešanec (kompost) iz listja in dru-